

**ลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
Quality Assurance Team Work Characteristic in the Educational Opportunity
Expansion Schools based upon the Basic Education Committee,
Kalasin Educational Service Area Office 2**

รัชณี แก้ววิจิตร¹ และธีระวัฒน์ เยี่ยมแสง² และ ชยากานต์ เรืองสุวรรณ³

Ratchanee Kaewwijit,¹ Tirawat Yeamsaeng² and Chayakant Ruangsuvan³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตลอดจนข้อเสนอนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วย ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 47 คน ผู้แทนครู จำนวน 47 คน กรรมการและเลขานุการ จำนวน 47 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) และวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มแบบรายคู่ โดยวิธีการของ Scheffe' ผลการวิจัยพบว่า

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ และ ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกัน ตามลำดับ

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมด้านการมีปฏิสัมพันธ์ ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกัน ด้านการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน และด้านการมีเป้าหมายร่วมกันชัดเจนไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผย มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกรรมการและเลขานุการมีความคิดเห็นสูงกว่าประธานกรรมการ และผู้แทนครู

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เสนอแนะแนวทางในการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ควรเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อส่วนรวมให้มากขึ้น รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ตามลำดับ

คำสำคัญ : การทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² กศ.ด. (การบริหารและการพัฒนาการศึกษา) อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ ป.ด. (การศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม



ABSTRACT

The research aimed to study and compare the quality assurance teamwork characteristic in the different status of the Educational Opportunity Expansion Schools based upon the Basic Education Committee, Kalasin Educational Service Area Office 2. The samples of the research, selected through purposive sampling, consisted of 141 committees from schools under Kalasin Primary Educational Service Office 2: 47 chairmen, 47 teacher representatives, and 47 committee and secretaries. The instrument used in the research was 30 items on five rating scale questionnaire. The statistics used for analyzing data was percentage, mean, standard deviation, and F-test (One-way ANOVA)

The results of the research were as follows:

1. The overall opinion of Basic Education Committees' satisfaction toward Quality Assurance teamwork characteristic was at a high level. Considering each aspect, it was also rated at a high level difference from the highest mean score to the lowest: acceptance and respecting each other, relationship, and trusting each other, respectively.

2. The comparison of the different status of Basic Education Committees' satisfaction towards the quality assurance teamwork characteristic was not significantly different: relationships, activity participation, trusting each other, acceptance and respecting each other, and participation of the same target. However, undisguised communication aspect was significant difference at .05 level. The committee and secretaries' satisfaction was shown as being higher than the chairmen and teacher representatives' satisfaction mean score.

3. The Basic Education Committee suggested that some guideline for QA teamwork ranged from the highest to the lowest mean score: they should sacrifice themselves for the social work, the committee should take some advice from the people who were related to the work, and everybody should have a chance to participate in setting up reachable targets, respectively.

Key words : Quality Assurance Team Work, the Opportunity Expansion Schools

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 ให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชนจัดมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (ราชกิจจานุเบกษา, 2550 : 38)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ระบุไว้ในหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา 39 ว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และมาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถาน

ศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น ในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการ และเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2553 : 12) ซึ่งหากพิจารณาจากทั้ง 2 มาตรา ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการให้เกิดการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชาติให้มากที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีเป้าหมายด้านคุณภาพการศึกษาคือสถานศึกษาทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพภายในและผ่านเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาและให้บริการด้านประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ตลอดจนองค์คณะบุคคลตามกฎหมายมีความพร้อมและมีความเข้มแข็งที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลโดยใช้เครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วน และมีกลยุทธ์ในการสร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อรองรับการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพบนหลักธรรมาภิบาลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 11) การบริหารจัดการของสถานศึกษาจึงเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการใช้อำนาจในรูปแบบของการทำงานร่วมกันหรือการทำงานเป็นทีม การดำเนินการตามภารกิจต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายร่วมกันของคณะกรรมการจะต้องถูกนำมาร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบ และร่วมกันรับผล ซึ่งผลของการทำงานร่วมกันก็คือผลงานของทีมงานเอง โรงเรียนมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีทักษะ และความสามารถเพียงพอต่อการประกอบอาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ สามารถดำรงวิถีชีวิตได้อย่างมีความสุข และมีภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายจากการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาโดยหลัก ๆ อาจสรุปได้ดังนี้ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544 : 5)

1. สถานศึกษา สถานศึกษาจะมีพันธสัญญาต่อผู้เรียนและชุมชนในเรื่อง การปฏิรูปการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การสร้างระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รวมทั้งการตรวจสอบผลการดำเนินงาน และการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ผู้ปกครองและชุมชน ความผูกพันระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และบุคลากรในสถานศึกษา ในกระบวนการเรียนการสอนจะมีเพิ่มมากขึ้น ผู้ปกครองจะต้องร่วมกันกับสถานศึกษาในการดูแลการเรียนของนักเรียน ชุมชนรวมทั้งผู้ปกครองจะเข้ามาสืบบทบาทในการร่วมกันพัฒนาหลักสูตร ร่วมกันจัดการเรียนการสอน ร่วมกันพัฒนาสถานศึกษา รวมทั้งเข้ามาสืบบทบาทในการร่วมกันตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา

3. การบริหารจัดการ การตัดสินใจในการบริหารการศึกษาจะเปลี่ยนไปในรูปขององค์คณะบุคคลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แทนการบริหารสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาแต่เพียงผู้เดียว ผู้แทนผู้ปกครองและผู้แทนองค์กรชุมชนที่เป็นกรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องรับบทบาทอำนาจหน้าที่ในการกำกับ สนับสนุน และส่งเสริมกิจการของสถานศึกษา ร่วมกันกำหนดกฎ กติกา และแนวปฏิบัติ เพื่อประสานความร่วมมือระหว่างชุมชนและสถานศึกษาในการรวมพลังความคิดและการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษา

4. บุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องได้รับการพัฒนาทักษะในหน้าที่ให้เต็มมีอาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับบทบาทเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรในท้องถิ่นในการพัฒนาการศึกษา เป็นผู้ที่สามารถประสานพลังครูในโรงเรียน รวมทั้งชุมชนกลุ่มต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เพื่อพัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ ครูต้องมีความสามารถในการปรับกระบวนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและผู้เรียน เกิดการบูรณาการ รู้จักพัฒนาตนเองและสามารถร่วมมือกับคณะครูและผู้บริหารในการทำงานเป็นทีมได้

ดังนั้นจากภารกิจต่าง ๆ ของการกระจายอำนาจในส่วนของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าว เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าการทำงานเป็นทีมจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการทำงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอันที่จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกระดับของการทำงาน



นับจากการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านหลักสูตร การสอน เทคโนโลยีการศึกษา และการบริหารจัดการ จากผลการประเมินการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมายังมีเรื่องต้องเร่งพัฒนา ปรับปรุงและต่อยอดโดยเฉพาะ ด้านคุณภาพผู้เรียน ครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และประสิทธิภาพของการบริหารจัดการเพื่อต้อนรับกับการเปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพเพื่อให้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงโดยเชื่อมโยงไปสู่ การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองด้วยวิสัยทัศน์ที่ว่า “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” ด้วยการบริหารการเปลี่ยนแปลง (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553 : 13)

การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นการบริหารจัดการ และการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจให้ผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็นการป้องกันการ จัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพและสร้างสรรค์การศึกษาให้ เป็น กลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้น สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็น กระบวนการที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ มีความมั่นใจว่า ถ้าทำตามกระบวนการที่กำหนดนี้แล้ว การ ศึกษาจะมีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ (จรัส นอง มาก, 2544 : 4)

การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จากการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษามีผลการรับรองคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาจาก สมศ. รอบ 2 มาตรฐานที่โรงเรียนไม่ได้รับการ รับรองคุณภาพตามมาตรฐานคือ ระดับปฐมวัย มาตรฐานที่ โรงเรียนไม่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานของ สมศ. เรียง จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมี ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ร้อยละ 34.19 รองลงมาคือ มาตรฐานที่ 6 เด็กมี ความสนใจใฝ่รู้ รักการอ่านและพัฒนาตนเอง ร้อยละ 27.22 และมาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ร้อยละ 24.85 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ทางโรงเรียนไม่ได้รับการ รับรองคุณภาพมาตรฐาน เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก

คือ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิด สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์และคิดไตร่ตรองอย่างมีวิจารณญาณ ร้อยละ 42.41 มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 35.60 และมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่ จำเป็นตามหลักสูตร ร้อยละ 31.41 ตามลำดับ (สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2, 2553 : 40)

ดังนั้นจากผลการรับรองคุณภาพมาตรฐานการศึกษา จาก สมศ. รอบ 2 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาลักษณะ การทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ว่ามีลักษณะการทำงานเป็นทีม ในแต่ละลักษณะ อยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด และมีความแตกต่างกันหรือไม่ เมื่อเปรียบเทียบลักษณะการทำงานเป็นทีมโดยจำแนกตาม สถานภาพ ทั้งนี้ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลเพื่อนำไปใช้เป็น แนวทางในร่วมมือกันการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการ ทำงานเป็นทีมให้มีประสิทธิภาพในโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานให้ ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตาม ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการทำงานเป็นทีมประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่มีสถานภาพต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการทำงานเป็นทีม ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

ลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. พื้นที่ในการศึกษาวิจัย คือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2553 จาก 51 โรงเรียน จำนวน 561 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากประชากรคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2553 จาก 51 โรงเรียน จำนวน 153 คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 51 คน ผู้แทนครู จำนวน 51 คน กรรมการและเลขานุการ จำนวน 51 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกได้ดังนี้คือ

3.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย สถานภาพ

3.1.1 ประธานกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1.2 ผู้แทนครู

3.1.3 กรรมการและเลขานุการ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ลักษณะการทำงานเป็นทีมดังนี้

3.2.1 การมีเป้าหมายร่วมกันชัดเจน

3.2.2 การมีปฏิสัมพันธ์

3.2.3 การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

3.2.4 การสื่อสารอย่างเปิดเผย

3.2.5 การไว้วางใจซึ่งกันและกัน

3.2.6 การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) กำหนดค่าเป็น 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. จัดส่งแบบสอบถามที่ลงรหัสแบบสอบถามแล้ว ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนครู กรรมการและเลขานุการด้วยตนเอง และขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม ในการดำเนินการจัดส่งเอกสารนั้นได้แนบซองจดหมายตอบกลับไปพร้อมกับแบบสอบถาม เพื่อให้จัดส่งคืนไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ภายใน 15 วัน หลังจากได้รับแบบสอบถาม

3. เมื่อครบกำหนด 15 วัน ผู้วิจัยได้ขอรับแบบ สอบถามคืนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาสำรวจความสมบูรณ์ ครบถ้วนของเนื้อหา ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืน จำนวน 141 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.16 จากนั้นนำมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อศึกษาลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยแยกเป็น 4 ตอน ดังนี้



ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับลักษณะการทำงานเป็นทีม ประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมาย โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ตามสถานภาพ ของคณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งโดยรวม และ รายด้าน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางในการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และนำเสนอโดยการบรรยาย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ระดับลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ด้านการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ และ ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกัน

1.1 ระดับลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ด้านการมีเป้าหมายร่วมกันชัดเจน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อระดับลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ด้านการมีเป้าหมายร่วมกันชัดเจน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ สมาชิกในทีมให้การยอมรับในวัตถุประสงค์การทำงานที่ร่วมกันกำหนดขึ้น สมาชิกในทีมให้ความสำคัญต่อเป้าหมายของส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว และสมาชิกในทีมยอมรับความผิดพลาดรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมกัน

1.2 ระดับลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อระดับลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ สมาชิกในทีมยิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน มีความสัมพันธ์อันดีและเป็นกันเอง สมาชิกในทีมสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี และ สมาชิกในทีมทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข

1.3 ระดับลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรม พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อระดับลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา

เป็นรายชื่อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ สมาชิกในทีมรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น สมาชิกในทีมมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และสมาชิกในทีมมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและพร้อมสนับสนุนในการตัดสินใจนั้น

1.4 ระดับลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อระดับลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ สมาชิกในทีมสามารถซักถามข้อสงสัย ปรีกษาหรือ ติดต่อสื่อสารกันได้โดยตรง สมาชิกในทีมมีความเป็นกันเองในการติดต่อสื่อสาร และ สมาชิกในทีมเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมาและไม่ปกปิดข้อมูล

1.5 ระดับลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกันพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อระดับลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ สมาชิกในทีมมีความรักความเมตตา และหวังดีต่อกัน สมาชิกในทีมมีอิสระในการทำงานที่รับผิดชอบ และ สมาชิกในทีมมีความเชื่อถือ เชื่อใจ และไว้วางใจต่อกัน

1.6 ระดับลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ด้านการยอมรับ

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ด้านการยอมรับนับถือซึ่งกันและกันพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อระดับลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ด้านการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ สมาชิกในทีมร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความเต็มใจ สมาชิกในทีมมีการยกย่องให้เกียรติซึ่งกันและกันด้วยความจริงใจ และสมาชิกในทีมให้ความเคารพในบทบาทและหน้าที่ของกันและกัน

2. เปรียบเทียบระดับลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผย โดยกรรมการและเลขานุการมีความคิดเห็นสูงกว่าประธานกรรมการ และผู้แทนครู ส่วนผู้อื่นมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนอีก 5 ด้าน คือ ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน ชัดเจน ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกัน และด้านการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะแนวทางในการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เสนอแนะแนวทางในการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ควรเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อส่วนรวมให้มากขึ้น รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย



อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา นั้นถือเป็นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยเฉพาะหมวด 1 หมวด 4 และหมวด 6 กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา (ฉบับปี พ.ศ.2546 และฉบับปี พ.ศ. 2553) มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก และมาตรฐานการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา ที่กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

- 1.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 1.2 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 1.3 จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- 1.4 ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 1.5 จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
- 1.6 จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

1.7 จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน

1.8. จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่าระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในส่วนของการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ให้สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย ซึ่งได้แก่ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการพัฒนาและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ใช้กระบวนการบริหารที่ดี สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการบริหารและการจัดการศึกษามุ่งให้การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็น “การประกันคุณภาพการจัดการ

เรียนรู้ที่ต้องคำนึงถึงผลอันเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด” ดังนั้นจึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละคนให้ความสำคัญร่วมมือกับทางโรงเรียนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ ทำให้เกิดการทำงานร่วมกันเป็นทีม ด้วยเหตุนี้ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรุณวดี รื่นรัมย์ (2553 : 78) ได้ศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลักพงษ์ โภษาแสง (2553 : 66) ได้ศึกษาการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการทำงานเป็นทีม โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นส่วนใหญ่จะทำงานเป็นทีม ในรูปของคณะกรรมการซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกท่านจะมีส่วนร่วมและได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการในการทำงาน ทำให้เห็นลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในด้านการมีเป้าหมายร่วมกันชัดเจน ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกัน และด้านการยอมรับนับถือซึ่งกันและกันที่คล้ายคลึงกัน ไม่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพต่างกันมีความ

คิดเห็นต่อลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมและรายด้าน 5 ด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วนิดา ภูภักดี (2548 : 91) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีม เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ไม่มีความแตกต่างกันส่วนด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผย พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกรรมการและเลขานุการมีความคิดเห็นสูงกว่าผู้แทนครูและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กรรมการและเลขานุการ คือผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้นำของสถานศึกษา เป็นผู้เชื่อมโยงประสานการดำเนินการกิจการต่าง ๆ โดยคำนึงถึงข้อคิด ความเห็น และมติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการที่จะขับเคลื่อนการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ทำหน้าที่วางแผน ติดต่อประสานงานคณะบุคคลต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทำให้มีการสื่อสารอย่างเปิดเผยในการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนมากกว่าบุคคลกลุ่มอื่น โดยที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทและความสำคัญแตกต่างกันไป คือประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้นำมติในที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมอบให้กรรมการและเลขานุการนำไปสู่การพิจารณาดำเนินการของสถานศึกษา ผู้แทนครูเป็นผู้นำเสนอข้อมูลด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนรวมทั้งรายงานผลการจัดการศึกษาและเป็นครูผู้สอนที่ปฏิบัติตามภาระหน้าที่จึงมีความรู้ทักษะทางเทคนิคหรือปฏิบัติงานเป็นสำคัญ ในการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาและกรรมการสถานศึกษาจะต้องทำความเข้าใจของการทำงานร่วมกันเพื่อให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ด้วยเหตุนี้ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรุณวดี รินรัมย์ (2553 : 78)

ได้ศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศและระดับช่วงชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลัดพงษ์ โกษาแสง (2553 : 66) ได้ศึกษาการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยผู้บริหารโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยมากกว่าครูผู้สอน

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เสนอแนะแนวทางในการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประเด็นที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อส่วนรวมให้มากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการทำงานเพื่อส่วนรวมนั้นสิ่งสำคัญที่สุดคือการเสียสละเวลา เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนต่างที่ภาระหน้าที่การงานเป็นของตนเอง ซึ่งมีช่วงระยะเวลาในการทำงานที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นการมาร่วมกันทำงานเป็นทีมถ้าไม่มีการเสียสละเวลาของตนเองมาร่วมกับคณะทำงานก็จะส่งผลให้การทำงานไม่ประสบผลสำเร็จด้วยเหตุนี้เองคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้เสนอแนะแนวทางในการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เกี่ยวกับประเด็นการเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อส่วนรวมให้มากขึ้น มากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการยอมรับนับถือซึ่งกันและกันด้านการมีปฏิสัมพันธ์ และ



ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกัน

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผยส่วนอีก 5 ด้าน คือ ด้านการมีเป้าหมายร่วมกันชัดเจน ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกัน และด้านการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เสนอแนะแนวทางในการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ควรเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อส่วนรวมให้มากขึ้น รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

1. ลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรม คือสมาชิกในทีมมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหาข้อบกพร่องในการทำงานได้อย่างอิสระ มีค่าเฉลี่ยต่ำ แสดงให้เห็นว่า สมาชิกในทีมยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมการตรวจสอบหาข้อบกพร่องในการทำงานได้อย่างอิสระที่โรงเรียนจัดขึ้นน้อย ดังนั้นกรรมการและเลขานุการผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะขับเคลื่อนการทำงานเป็นทีมควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบปรับปรุงพัฒนางานได้อย่างอิสระให้มากยิ่งขึ้น

2. ลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกัน คือ สมาชิกในทีมสามารถปรับทุกข์กับเพื่อนร่วมงานได้ทุก

เรื่อง แม้เรื่องส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยต่ำ แสดงให้เห็นว่า สมาชิกในทีมไม่สามารถปรับทุกข์กับเพื่อนร่วมงานได้ทุกเรื่อง เท่าที่ควร ดังนั้นกรรมการและเลขานุการควรส่งเสริมให้สมาชิกได้ร่วมกิจกรรม หรือศึกษาดูงานร่วมกันเพื่อสร้างความคุ้นเคย ช่วยเหลือซึ่งกันและกันจนเกิดความไว้วางใจกันในทุกเรื่อง

3. ลักษณะการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรม คือ สมาชิกในทีมมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินงานตรวจสอบ ประเมินผลและปรับปรุงพัฒนางาน มีค่าเฉลี่ยต่ำ แสดงให้เห็นว่า สมาชิกในทีมมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินงานตรวจสอบ ประเมินผลและปรับปรุงพัฒนางานน้อย ดังนั้นกรรมการและเลขานุการ ควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินงานตรวจสอบ ประเมินผลและปรับปรุงพัฒนางานในทุกขั้นตอนมากยิ่งขึ้น

4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอแนะแนวทางในการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาว่า ควรเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อส่วนรวมให้มากขึ้น ดังนั้นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรตระหนักและให้ความสำคัญในการเสียสละเวลาเข้าร่วมกิจกรรมการทำงานเป็นทีมประกันคุณภาพภายในโรงเรียนให้มากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และช่วยเหลือเป็นอย่างดี จากอาจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ เยี่ยมแสง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยาภานต์ เรืองสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพวรรณ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย และ อาจารย์ ดร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล ผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิด คำแนะนำ ตลอดจนการแก้ไขด้วยความเอาใจใส่ รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่ประสาทวิชาความรู้ให้ในระหว่างที่ผู้วิจัยศึกษาตามหลักสูตรจนสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูง



เอกสารอ้างอิง

- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นถิ่น เขต 2, สำนักงาน. (2553). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2554**, เอกสารกลุ่มนโยบายและแผน เล่ม ที่ 5/2553.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2551). **แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด. _____ . สำนักงาน. (2553). **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะ. (2553). **การบริหารการเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- จรัส นองมาก. (2544). **ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน. (2544). **รายงานการปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก 37. สิงหาคม 2550. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. _____ . **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา
- ลัดพงษ์ โภชาแสง. (2553). **การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วนิดา ภูภักดี. (2548). **ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- อรุณวดี รื่นรมย์. (2553). **การทำงานเป็นทีม ของข้าราชการครูในโรงเรียนของวิทยาคม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษาระยะของ เขต 1**. วิทยานิพนธ์ : ศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

